

RUMANIAN ABSTRACTS RUMÄNISCHES ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRACTE

KÁROLY VARGA, SÁRA JEGES & MIKLÓS LOSONCZ (pag. 3)

Capitalul de sănătate în regiunile mari „încoace de Elba“ și „dincolo de Elba“: clarificarea cadrelor de interpretare: Prezentul studiu este varianta executivă al acelei sarcini pe care autorii și-au asumat, ca și o propunere al unui articol precedent. Examinăm în acest articol, cu ajutorul simțului de coerență (SOC), perceput ca și o caracteristică a comunității, sănătatea și well-beingul populației maghiare. Dorim să atingem acest scop, după ce, fiind singura țară est-central-europeană (dincolo de Elba), ne-am alăturat proiectului EU „Cultura organizațională și înglobarea regională“ (CURE). Am propus pentru cele cinci țări vest-europene participante (încoace de Elba), ca, în modelul de cercetare original, care deduce efectele ipotetice ale dezvoltării regiunii din interacțiunea dintre cultura organizațiilor, (care funcționează în regiunile model ale unor țări) și cultura națională ale acestor regiuni, să includem și variabila de control al nivelului capitalului de sănătate, care diferă radical în regiunile mari (centrum contra semiperiferie), ce se întind pe ambele părți ale liniei despărțitoare Elba–Lajta. Acest factor, care din prisma primei abordări pare a fi „cultural“, ar putea dezvălui adevărații factori de influență istorico-sociali-economici. Conducerea proiectului a contribuit, ca partea maghiară, pe dincolo de proiectul de cercetare calitativ, să controleze cu metode cantitative versiunea dezvoltată a modelului cu variabila capitalului de sănătate. Rezultatele mai concludive întăresc rezultatele obținute în varianta originală, calitativă a proiectului, și pot fi exemple pentru un posibil program de urmărire, cu scopul de a clarifica rolul capitalului de sănătate, ca și variabila de control al efectului cultural. Studiul ne prezintă primele rezultate ale acestei cercetări, care în caz de succes, pe lângă aplicarea autohtonă, poate fi utilizat și în comparație internațională. Cu ajutorul corelațiilor este ilustrat interacțiunea dintre variabilele culturale și capitalul social, interpretat din prisma secțiunii salutogenetice.

Cuvinte cheie: capital de sănătate, salutogeneză, analiză de cadru, cercetare regională, cultura națională, cultura organizațională, variabila de control.

LIDIA BERSZÁN (pag. 27)

Cercetare despre șansa de confruntare pozitivă cu dizabilități în România: Cele mai multe studii cercetează calitatea vieții și problemele familiilor care cresc și îngrijesc copii cu dizabilități. Influența handicapului asupra relațiilor familiale, capacitatea părinților de confruntare și acceptare (coping strategies), șansele de integrare ale persoanei cu dizabilități sunt mai dificile de operaționalizat. Totuși, o parte dintre familii își găsesc modalitatea de confruntare pozitivă, își găsesc în sistemul de protecție, în mediul lor și în propria personalitate acele factori de sprijin, care le ajută să rămână în echilibru. Articolul prezintă rezultatele unei cercetări privind

confruntarea familiilor cu handicapul copilului. Eșantionul cercetării constă în 400 de familii din România, care au copii cu dizabilități între 0 și 23 de ani. Intenția inițială a cercetării a fost de a furniza cât mai multe informații despre familiile care au un copil cu dizabilitate, pe baza căreia se poate descoperi cum se confruntă cu situația schimbată cauzată de faptul handicapului. Un alt obiectiv al cercetării este de a găsi acei factori de risc și reziliență care au cel mai important impact în procesul de confruntare. Rezultatele cercetării prezintă factorii de sprijin și acele soluții care se dovedesc a fi cele mai bune în privința confruntării pozitive, precum și acei factori de risc care cauzează cel mai des răsturnarea echilibrului.

Cuvinte cheie: proces de adaptare, strategie de confruntare, risc și reziliență, criteriile succesului în confruntare, profil de confruntare

ESZTER SZ. KOVÁTS (pag. 41)

Aluzii despre istoricul familiei în cadrul supervizării: Supervizarea tematizează și prelucurează experiențele dobândite într-un context cultural. Acest tip de învățare reflexivă face posibilă o învățare specifică, individuală. Scopul acesteia este întărirea personalității profesionale, schimbarea exercitării profesiei datorită învățării. Supervizarea este un proces reflexiv comun, care se bazează pe devotamentul față de învățare al persoanei supervizate și pe aceea presupuziție, că persoana supervizată poate aduce decizia concretă referitoare la următoarea fază. Supervisorul teoretic nu are dreptul să treacă peste situațiile profesionale aduse de client. Unele probleme, greutăți, conflicte profesionale (nesiguranța în competențele personale, inhibițiile și împotmolirile survenite în diferite situații de muncă, conflicte cu colegii și superiorii) au în fundal împrejurări neelucidate, care provin din evenimente de socializare și familiare. Acestea au rădăcina în istoria vieții personale și în memoriile provenite din mai multe generații (mituri familiale, frica, sentimentele marcării, interdicții, porunci, trăiri ale identității, „mesaje“), care influențează subconștient percepțiile și modul de reacție al persoanei supervizate, și pot conduce spre formarea „punctelor oarbe“, spre îmbinarea nediferențiată și necontrolată a sferei personale și a celei profesionale. Trebuie să reflectăm în special asupra acestui fapt, în special dacă capătă o exprimare implicită prin metafore, simboluri și întâmplări în cadrul supervizării. Trebuie să ocolim pericolul ca acest proces, trecând pragul superviziei, să se transforme în terapie. Un proces de supervizie individuală și de grup este menit să ilustreze cum este posibil ca prin explorarea, conștientizarea și integrarea evenimentelor de viață și de familie, pot contribui la intensificarea „autocunoașterii profesionale“ și la consolidarea identității profesionale.

Cuvinte cheie: supervizie, supervizie individuală, supervizie de grup, istoricul vieții, istoria familiei, învățare experimentală, personalitatea profesională, „autocunoașterea profesională“.

JERZY W. ALEKSANDROWICZ (pag. 57)

Istoricul psihoterapiei poloneze în timpul dictaturii socialiste: Studiul ne prezintă istoricul psihoterapiei poloneze între anii 1945 și 1989. Psihoterapia s-a dezvoltat în cadrele oferite de psihiatrie, datorită relațiilor științifice internaționale vii, și ale barierelor domole politice, ideologice, și prin expunerea influențelor din Vest. Formarea psihoterapeuților se compune din îmbinarea unor abordări diferite. A fost o caracteristică poloneză faptul că medicii și psihologii au

avut drepturi și poziții asemănătoare – membrii în Secția de Psihoterapie a Societății de Psihiatrie Poloneze și un rol definitor în abordarea științifică din cadrul psihoterapiei. În anul 1989 a fost introdus calificarea de psihoterapeut, fiind dovada calificării de specialitate.

Cuvinte cheie: psihoterapie, Polonia, comunism, socialism de stat, dictatură, istorie, retrospectivă, profesie de ajutorare, dezvoltare, psihiatrie.

BÉLA BUDA, TEODÓRA TOMCSÁNYI, JÁNOS HARMATTA, ROGER CSÁKY-PALLAVICINI & GÁBOR PANETH (pag. 67)

Situația psihoterapiei din Ungaria în timpul socialismului și a dictaturii socialiste: Studiul ne prezintă faptul cum au încercat reprezentanții din Ungaria păstrarea și salvarea formării și activității de psihoterapeut, în timpul dictaturii socialiste. La început psihanaliza s-a părut a fi potrivită cu ideologia marxistă chiar și pentru ideologia rusă. Pe baza modelului rus, reprezentanții ideologiei socialiste exportați de către armata rusească din Ungaria, au început atacul mai întâi pe plan ideologic, continuând cu atac fizic violent împotriva teoriei, formării și practicii psihoterapeutice, asemănător atacurilor împotriva artei și a literaturii. Prima dată a apărut negarea importanței psihoterapiei (afirmând că acesta este necesar numai din cauza „relațiilor de producție capitaliste“ și aproape că s-a încetat și predarea psihologiei), iar mai târziu toți au avut de pierdut din cauză că au aparținut școlii analitice de psihoterapie. Partea luptei de putere a constituit și faptul că, pentru timp îndelungat, locurile terapeutice cheie au ajuns sub îndrumarea unor conducători neurofiziologici, puterea ținându-i sub control sever pe aceștia, procesul vindecării limitându-se numai la intervențiile medicamentoase. În studiu ne sunt prezentate exemple, posibilitățile modeste interne și externe de rezolvare a dilemelor pentru reprezentanții proeminenți ai psihoterapiei. Odată cu slăbirea dictaturii se micșorează relativ și ambiguu și lupta împotriva psihoterapiei. Evenimentele politico-științifice au fost caracterizate de loialitatea față de societatea rusă, care abuza spectaculos de psihiatrie și de lupta pentru păstrarea independenței relative a științei. Partea de închidere a studiului menționează câteva din dilemele devenite actuale odată cu schimbarea sistemului politic.

Cuvinte cheie: psihoterapie, Ungaria, comunism, socialism de stat, dictatură, istorie, retrospectivă, profesie de ajutorare, incompatibilități ideologice, psihanaliză, ateliere terapeutice.

JÜRGEN MATZAT (pag. 101)

Situația auto-ajutorării din Germania – îndeosebi cu privire la auto-ajutorarea legată de dependență: Articolul prezintă situația unică din Europa al auto-ajutorării germane, prezentând răspândirea, modul de funcționare și influența politică al acestuia. Putem diferenția diferite grupuri de auto-ajutorare (grupul de 12 pași, grupuri psihologice-terapeutice de discuție, grupul bolnavilor cronici și organizația persoanelor invalizi sau cu handicap). Studiul ne prezintă modalitatea muncii acestora. O atenție deosebită va primi auto-ajutorarea legată de dependență, care se bazează numai parțial pe alcoolicii anonimi, și pe alte grupuri de auto-ajutorare, membrii căreia și-au propus ca și scop abținerea, deseori în mediul organizațiilor caritative bisericesti. Articolul pune accentul pe aceea caracteristică al auto-ajutorării legate de dependență, care – în afara îmbolnăvirilor fizice –, conduce la însănătoșire. În final, articolul ne prezintă

posibilele cauze ale formării mișcării de auto-ajutorare din țările industriale ale Central-, Vest-, Nord-Europene, din ultimele două-trei decenii. Cititorul poate cunoaște câteva puncte de referință ale drumului german: rolul cercetării, sprijinul primit din partea legislației de stat și în sfârșit, sprijinul oferit de asigurarea de sănătate și obligațiile referitoare la sprijinul material al auto-ajutorării.

Cuvinte cheie: grupuri de auto-ajutorare, organizații de auto-ajutorare, loc pentru stabilirea relației, auto-ajutorarea în cazul dependenței, ajutorare laică, acceptarea benevolă a obligațiilor, cercetare, legislație.